

KULTURFESTIVAL

der deutschen Minderheit in Polen

FESTIWAL KULTURY

Mniejszości Niemieckiej w Polsce

PROGRAM

ORGANIZATOR

Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce

Koordynator projektu: **Monika Wittek**
Kierownik artystyczny: **Aneta Lissy Kluczny**
Kierownik organizacyjny: **Wanda Mleczak**

PARTNERZY FESTIWALU

Hala Stulecia

Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim
Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców Województwa Śląskiego
Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
Związek Młodzieży Mniejszości Niemieckiej

FINANSOWANIE

Konsulat
der Bundesrepublik Deutschland
Opole

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

FUNDACJA WSPÓLPRACY
POLSKO-NIEMIECKIEJ
STIFTUNG
FÜR DEUTSCH-POLNISCHE
ZUSAMMENARBEIT

Współfinansowane
przez Samorząd
Województwa
Opolskiego

Freistaat
SACHSEN
Sächsisches Staatsministerium
des Innern

SPONSORZY

smuda consulting®

KReon
reklama świetlna

STIEBLICH
HALLENBAU
www.stieblich.pl

Bank Spółdzielczy w Krapkowicach
Grupa BPS

fielmann

OPIEKUN MEDIALNY

WROCLAW

PATRONAT MEDIALNY

WOCHENBLATT.pl
Zeitung der Deutschen in Polen

HEIMAT MAŁA OJCZYZNA

OBERSCHLESISCHE STIMME

SCHLESSEN
ist Blick auf die deutsche Heimat
heute

STRZELEC
OPOLSKI

POLEN
Journal.de

SENFKORN

DIALOG
Deutsch-Polnisches Magazin
Magazyn Polsko-Niemiecki

{ AN
TI
DO
TUM }

m mittendrin
Radio der deutschen Kinderheit

MIND_NETZ

radio DDXA

RADIO
PARK

T V S

KULTURFESTIVAL
DER DEUTSCHEN MINDERHEIT IN POLEN
FESTIWAL KULTURY
MNIJSZOŚCI NIEMIECKIEJ
W POLSCE
10.09.2022

Patronat nad Festiwalem objęli

Andrzej Duda

Prezydent Rzeczypospolitej Polski

Frank-Walter Steinmeier

Prezydent Republiki Federalnej Niemiec

Drodzy goście, członkowie społeczności niemieckiej z całej Polski, drodzy przyjaciele z Niemiec i z Polski, drodzy goście z innych krajów europejskich, Szanowni Państwo!

Po raz siódmy spotykamy się na Festiwalu Kultury Mniejszości Niemieckiej by bawić się, śpiewać i wspólnie spędzić czas, a przede wszystkim bliżej się poznać. W tym dniu w Hali Stulecia we Wrocławiu na odwiedzających czekają liczne występy artystów, którzy na co

dzień pielęgnują żywą kulturę, tradycję, a także język niemiecki. W kularach zobaczymy liczne stanowiska organizacji Mniejszości Niemieckiej, które pokazują różnorodność działań naszych organizacji.

Dzień Festiwalu Kultury Mniejszości Niemieckiej powinien być dniem pełnym radości – niestety, nasza społeczność od miesięcy boryka się z kryzysem związanym ze zmniejszeniem liczby godzin języka niemieckiego jako języka mniejszości z 3 do 1 godziny. Żyjąc w demokratycznym państwie, które jest członkiem Unii Europejskiej, nie wierzyłem, że dożyję dnia, w którym dzieci wywodzące się z mniejszości niemieckiej, doświadczą bezpośredniej dyskryminacji ze strony państwa, którego są obywatelami. W Polsce żyje kilkanaście mniejszości narodowych i etnicznych, ale zmniejszenie liczby godzin nauki języka mniejszości dotyczy tylko jednej – mniejszości niemieckiej.

Dbłość o język, jego przekazywanie kolejnym pokoleniom – to ogromne wyzwanie dla każdej społeczności, a dla społeczności Mniejszości Niemieckiej, która przez lata PRL-u nie mogła się tym językiem oficjalnie posługiwać ani się go uczyć, szczególnie. Dlatego tak istotne jest, by nasze dzieci miały zapewnioną systemową naukę języka niemieckiego. To przede wszystkim ogromna wartość dla dzieci i młodzieży, którym otwierają się nowe możliwości: możliwość studiów, poznawania nowych ludzi, zrozumienia historii regionów przez nas za-

mieszkiwanych, ale to też szanse na lepsze zatrudnienie na rynku pracy. Dlatego nie godzimy się na to, by szanse edukacyjne były zabierane naszym dzieciom. Będziemy dalej zabiegać o zachowanie tego, co w naszej społeczności jest najważniejsze: języka i kultury niemieckiej.

Tym bardziej cieszę się, że zarówno wśród występujących podczas Festiwalu Kultury Mniejszości Niemieckiej, jak i przygotowujących stanowiska organizacji, zobaczymy tak wielu młodych, zaangażowanych członków naszej społeczności. Cieszę się również, że mimo kryzysu i dyskryminacji tak wiele organizacji podejmuje liczne inicjatywy na rzecz pielęgnacji języka niemieckiego. To pokazuje żywotność naszej organizacji i daje nadzieję na podtrzymywanie tradycji niemieckiej w kolejnych pokoleniach. Jednocześnie jest dowodem na to, jak wielką wartość stanowi ona dla nas i dla społeczności, w których żyjemy.

Życzę pięknych chwil we Wrocławiu, wypełnionych radością z dokonań artystycznych niemieckich artystów z Warmii, Mazur, Prus, Pomorza i Śląska

Rafał Bartek

*Przewodniczący Związku Niemieckich
Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce*

Jest dla mnie wielką przyjemnością i zaszczytem przyjąć wspólnie z Prezydentem Rzeczypospolitej Polskiej Andrzejem Dudą ponownie patronat nad już VII Festiwalem Kultury w Polsce.

Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce od dziesięcioleci angażuje się na rzecz intensywnej wymiany kulturowej między naszymi krajami. Wnosi on tym samym wartościowy wkład w porozumienie w naszej zjednoczonej Europie. Z całego serca

dziękuję wszystkim członkom Związku za ich pełną zaangażowaną pracę!

Całkowicie w duchu niemiecko-polskiego Traktatu o dobrym sąsiedztwie i przyjaznej współpracy z 1991 roku, stosunki pomiędzy społeczeństwami obywatelskimi Polski i Niemiec zacieśniały się stale z biegiem lat. Także w przyszłości chcemy kontynuować naszą bliską współpracę. Mniejszości niemieckiej przypada przy tym szczególnie ważna rola jako budowniczym mostów między naszymi krajami.

Festiwal Kultury to spotkania, dialog i porozumienie. Szczególnie w czasach stawiających nas przed nowymi, globalnymi wyzwaniami, w których doświadczamy izolacji, wykluczenia oraz brutalnej wojny napastniczej w centrum Europy, szczególnie w tym właśnie czasie potrzebna jest nam łącząca siła kultury.

Wielobarwną i żywą prezentacją niemieckiego życia kulturalnego Festiwal przyczynia się do wzmocnienia wzajemnego zrozumienia i wspólnoty opartej na szacunku. Szczególnie cieszy mnie liczny udział młodych artystek i artystów.

Życzę Państwu ciekawego i inspirującego wydarzenia, obfitującego w wiele nowych wrażeń.

Haben Sie viel Freude beim Kulturfestival!

Frank-Walter Steinmeier

Prezydent Republiki Federalnej Niemiec

Pozdrawiam serdecznie uczestników VII Festiwalu Kultury Mniejszości Niemieckiej w Polsce. Obywatele Rzeczypospolitej narodowości niemieckiej stanowią ważną część naszej wspólnoty, dlatego cieszę się, że już po raz siódmy we Wrocławiu odbywa się Festiwal, który przypomina o tradycjach mniejszości niemieckiej na ziemiach polskich.

Uważam za niezwykle istotne, byśmy w XXI wieku, gdy za wschodnią granicą

Rzeczypospolitej trwa rosyjska agresja na Ukrainę, podkreślali, że mimo bolesnych kart historii nasze kraje – Polska i Niemcy – budują wspólną przyszłość w oparciu o współpracę i dobre sąsiedztwo. Społeczność niemiecka w Polsce ma ważną rolę do spełnienia w realizacji tego zadania.

Szczególnym przejawem takiego działania jest odbywający się co trzy lata Festiwal Kultury Mniejszości Niemieckiej w Polsce. Pragnę wyrazić uznanie i podziękować jego organizatorowi – Związkowi Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce. Wierni swoim korzeniom, pielęgnując własne tradycje i obyczaje, wnoszą Państwu kulturalny wkład w życie naszego państwa, a codzienną pracą i społecznym zaangażowaniem przyczyniają się do rozwoju i sukcesu tych polskich regionów, w których mniejszość niemiecka współtworzy lokalną wspólnotę. Jestem przekonany, że Festiwal będzie znakomitą okazją do prezentacji dorobku Państwa społeczności i pozwoli budować dobre polsko-niemieckie relacje na płaszczyźnie międzyludzkiej – sąsiedzkiej czy zawodowej.

Życzę Państwu wielu wspaniałych przeżyć podczas Festiwalu. Niech nawiązane przy jego okazji kontakty i przyjaźnie przyczynią się do lepszego wzajemnego poznania i zrozumienia, a odbywające się w ramach Festiwalu warsztaty, dyskusje i występy artystyczne przybliżą bogactwo niemieckiej kultury obecnej na ziemiach polskich. Wszystkich Państwa raz jeszcze serdecznie pozdrawiam.

Andrzej Duda

Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej

PROGRAM

12.00

Uroczyste otwarcie Festiwalu

Odśpiewanie hymnów: niemieckiego, polskiego oraz „Ody do radości”

Słowo powitalne:

■ Rafał Bartek

Przewodniczący Związku Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce

■ Błażej Poboży

Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji (tbc)

■ Natalie Pawlik

Pełnomocnik federalny ds. przesiedleńców i mniejszości narodowych

■ Thomas Bagger

Ambasador Republiki Federalnej Niemiec

■ Ryszard Galla

Posel na Sejm RP

■ Zuzanna Donath-Kasiura

Wicemarszałek Samorządu Województwa Opolskiego

PROGRAM ARTYSTYCZNY

13.00 **ANDREA RISCHKA**

Artystka związana jest z muzyką od wczesnego dzieciństwa, równolegle łączyła grę na puzonie ze śpiewaniem. Jest wykształconą wokalistką jazzową, prowadzi również działalność pedagogiczną. W jej repertuarze znajdują się utwory w języku niemieckim, polskim oraz w gwarze śląskiej w obrębie takich gatunków jak szlagiery, pop, muzyka klasyczna czy jazz.

Na Festiwalu usłyszymy Andreę podczas występu połączonych orkiestr: Białskiej Orkiestry Dętej i Orkiestry Dętej DFK Pokrzywnica. Artyści wspólnie wykonają również utwory, których Andrea jest współautorką.

13.05 **ZESPÓŁ SOLIDARIS BRASS**

Zespół istnieje od wiosny 2020 r. W tym czasie nagrał już kilka płyt; gra cykliczne koncerty z muzyką sakralną, muzyką filmową, muzyką rozrywkową oraz biesiadną, występuje z powodzeniem w kraju i za granicą. Członkowie zespołu to profesjonalni muzycy, gwarantujący każdorazowo wysoki poziom artystyczny i niezapomniane wrażenia emocjonalne.

13.25 **GRUPA TANECZNA DIALOG**

Grupa powstała w 1993 r. w Dylakach w gminie Oziemek (woj. opolskie). Repertuar zespołu, liczącego obecnie 45 osób, jest bardzo bogaty: od tańców śląskich poprzez niemieckie, czeskie, aż do austriackich. Już od kilku lat młodzież reprezentuje region opolski na największym festiwalu Europy: Europeadzie.

13.30 **ZESPÓŁ MUZYKI LUDOWEJ DIE LUSTIGEN OBERFRANKEN**

Zespół rozpoczął projekt kulturalny „Pieśni Ojczyzny”, realizowany przy wsparciu fundacji „Solidarność z Niemcami za granicą”. W ramach projektu

tradycyjne pieśni ludowe, głównie z rodzinnych regionów niemieckich wypędzonych i mniejszości niemieckich w Europie środkowo-wschodniej oraz z terenu byłego Związku Radzieckiego, wykonywane są we współczesnych aranżacjach muzycznych: w formie koncertów oraz nagrań audio i wideo, a także dokumentowane za pomocą planowanej książeczki.

Celem projektu jest zwiększenie rozpoznawalności w Republice Federalnej Niemiec pieśni ludowych wypędzonych, wysiedleńców i mniejszości niemieckich, ale także przyczynienie się do zachowania, opieki i dalszego przekazywania dziedzictwa kulturalnego pieśni ludowych dla tej grupy ludności.

14.00 **CHÓR NIDZICA**

Chór działa przy Nidzickim Stowarzyszeniu Mniejszości Niemieckiej od jego powstania w roku 1994r. W swoim repertuarze chór ma utwory w języku polskim i niemieckim: pieśni ludowe, dawne i współczesne, poruszające tematykę małej ojczyzny, pieśni religijne i kolędy. Dyrygentem chóru jest Marcin Bąkowski, który tworzy również aranżacje i akompaniamenty do śpiewanych utworów. Do dorobku zespołu zaliczyć należy, obok licznych koncertów w kraju i za granicą, również dwie nagrane płyty.

14.10 **THE OFF DESTINATION – DAS AUS-ZIEL**

Zespół powstał w 2018 roku w Poznaniu. Początkowym impulsem była działalność zespołu The Aristocrats, założonego przez niemieckiego muzyka Marco Minnemanna z Hannoveru – kompozytora i multiinstrumentalisty, znanego głównie jako perkusista. Marco stworzył trio, gdzie w sekcji współpracuje z basistą Bryanem Bellerem, a na gitarze gra Guthrie Govan. Repertuar zespołu – The Off Destination – to instrumentalny jazz elektryczny i fusion. Wykonywane utwory to standardy z tego kręgu muzycznego.

14.25 **UCZESTNICY PROJEKTU GESANGSCAMP**

Zespół złożony jest z uczestników obozu wokalnego Gesangscamp organizowanego przez Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opol-

skim. Grupa do występu przygotowywała się już podczas całego tygodnia warsztatów w lipcu tego roku. Niektórzy z członków grupy brali również udział w edycji Gesangscampu w roku 2021.

14.45 **HYMN MIRO DEUTSCHE FUSSBALLSCHULE**

14.55 **ORKIESTRA DĘTA KOTULIN**

Orkiestra działa nieprzerwanie od roku 1903. Od roku 2011 kapelmistrzem jest Harald Powrósło. Działalność orkiestry skoncentrowana jest wokół województwa śląskiego i opolskiego, ale zespół koncertuje również poza granicami tych województw i kraju. W roku 2015 orkiestra otrzymała wyróżnienie „Zasłużony dla Powiatu Gliwickiego – BENE MERITUS”. Solistą orkiestry jest pochodzący z Górnego Śląska Tomasz Kuboń, pierwszy waltornista Neuer Lausitzer Philharmonie Görlitz oraz wykładowca przy młodzieżowej orkiestrze Bayerische Philharmonie w Monachium, a także w ramach m.in. Akademii Vincent Bach Masterclass w Opolu.

15.35 **CHÓR FREUNDSCHAFT**

Istniejący od 1992 roku chór z Wałbrzycha ma w swoim repertuarze pieśni klasyczne, religijne i pieśni o tematyce Heimatu, śpiewane po niemiecku, po polsku, po angielsku i po łacinie. Grupa występowała zarówno w Polsce, jak i za granicą, w tym – niezliczoną ilość razy – w Niemczech.

15.50 **ZESPÓŁ TANECZNY ŁĘŻCZOK**

Pochodzący z Kuźni Raciborskiej zespół w marcu tego roku obchodził jubileusz 25-lecia. Istnieje jednak już od 26 lat i w ciągu tego czasu występował w wielu miejscach: w kraju i za granicą, m.in. w Czechach, Niemczech, Bułgarii i w Turcji. We Wrocławiu Łęczczok wystąpi już po raz czwarty; widzowie spodziewać się będą mogli najstarszej grupy wiekowej.

16.10 **ZESPÓŁ MIKOŁAJCZANKI**

W repertuarze działającego od siedmiu lat zespołu znajdziemy piosenki ludowe i biesiadne w języku polskim i niemieckim. Występy Mikołajczanek towarzyszą nie tylko uroczystościom w siedzibie Towarzystwa Kulturalnego Mniejszości Niemieckiej „Ojczyzna” w Kwidzynie; zespół występował również na przeglądach i uroczystościach lokalnych, jak na przykład Przeglądy Kół Gospodyń Wiejskich, konkursy Piosenki Niemieckiej w Ostródzie i Mniejszości Narodowych w Olsztynie czy Festiwal Czterech Kultur w Dzierzgoniu.

16.20 **GLOGOVIA BRASS I ZUZANNA HERUD**

Glogovia Brass działa oficjalnie od 2008 roku. Założycielem zespołu jest Rafał Miczka, który zainicjował utworzenie składu kameralnego Młodzieżowej Orkiestry Dętej z Głogówka. Początkową ideą miało być reprezentowanie Głogówka na różnych wymianach zagranicznych. Dzięki temu zespół w swoim dorobku artystycznym ma koncerty we Francji, Szwajcarii, Niemczech czy Czechach. Obecnie zespół, pod nazwą Glogovia Brass, działa przy Miejsko-Gminnym Ośrodku Kultury w Głogówku oraz DFK Głogówek-Winiary.

Zuzanna Herud od najmłodszych lat była i jest związana z mniejszością niemiecką i to właśnie dzięki niej zaczęła interesować się niemiecką muzyką i prezentować ją podczas licznych występów w DFK.

16.45 **ZESPÓŁ TANECZNY TWORKAUER EICHE**

W repertuarze zespołu znajdują się tańce ludowe z regionu, z Niemiec i Austrii. Wieloletnia działalność zespołu zaowocowała ponad 400 pokazami tanecznymi w kraju i za granicą. Szczególnie bliskie zespołowi były m.in. występy na Festiwalu Ludowych Zespołów Tanecznych „Europeada” w Kielcach, na Festiwalu Kultury Mniejszości Niemieckiej we Wrocławiu oraz występy w Szwecji i Belgii, gdzie zespół reprezentował mniejszość niemiecką.

17.05 **CLOSE2JAZZ**

To młody i energiczny zespół z zamiłowaniem do muzyki jazzowej i bluesowej. Powstał w roku 2019. W repertuarze zespół posiada utwory wyko-

nywane po polsku, niemiecku i angielsku. Zespół ma za sobą już kilka koncertów, w tym w maju 2022 pierwszy zagraniczny występ w Poczdamie.

17.20 **BIALSKA ORKIESTRA DĘTA ORAZ ORKIESTRA DĘTA POKRZYWNICA**

Orkiestry te łączy osoba dyrygenta, Andrzeja Weinkopfa. Ich próby i występy odbywają się przeważnie osobno – jak tylko jednak pojawi się okazja, chętnie grają razem. Orkiestry pielęgnują długą tradycję: w minionym roku Bialska Orkiestra Dęta świętowała jubileusz 30-lecia; Orkiestra Dęta w Pokrzywnicy natomiast obchodziła okrągły jubileusz 100-lecia istnienia! Występowi obu zespołów towarzyszyć będzie niezwykła solistka Bialskiej Orkiestry Dętej, Andrea Rischka.

17.40 **CHÓR MĘSKI TSKN**

Chór powołany specjalnie na VII Festiwal Kultury Mniejszości Niemieckiej, zrzeszający mężczyzn będących członkami chórów i zespołów śpiewających regionu opolskiego. Chór przywołuje żywą nigdyś tradycję chórów męskich i łączy różne generacje śpiewających panów.

17.50 **ANETA & NORBERT**

Duet z regionu opolskiego, od 16 lat wykonujący muzykę rozrywkową oraz operetkową. Aneta & Norbert to również para konferansjerów, którzy każdą uroczystość zamieniają w niezapomniany event. Występują głównie w województwach opolskim, śląskim oraz dolnośląskim, a poza granicami kraju w Niemczech, Austrii i na Słowacji.

18.05 **GRUPA TANECZNA PALANOK**

Grupa powstała w 2004 roku przy niemieckim domu kultury Palanka w Ukrainie Karpackiej. Na przestrzeni lat grupa brała udział w wielu festiwalach; występowała również za granicą, m. in. w Austrii. Zespół składa się z czterech mniejszych grup w różnym wieku: w jego składach występują zatem zarówno dorośli, jak i młodzież oraz dzieci.

18.10 **CHÓR SINGENDE HERZEN Z UKRAINY**

18.20 **GRUPA TANECZNA PALANOK**

18.30 **MŁODZIEŻOWA ORKIESTRA DĘTA LEŚNICA ORAZ MŁODZIEŻOWA ORKIESTRA DĘTA KAPRYS**

Orkiestry założone zostały w dwóch różnych gminach. Prowadzone są przez jednego dyrygenta: Klaudiusza Lisonia. Skupiają dzieci i młodzież z wielu miejscowości pomiędzy Leśnicą i Prószkowem (woj. opolskie). W repertuarze posiadają muzykę klasyczną i rozrywkową; współpracują z wieloma solistami i muzykami z kraju i z zagranicy. Obydwie orkiestry wielokrotnie zdobywały ważne nagrody na konkursach i festiwalach krajowych i międzynarodowych, związanych m.in. z mniejszością niemiecką w Polsce. Orkiestry prowadzą ożywioną działalność edukacyjną, zachęcając dzieci i młodzież do muzykowania. Prowadzą szeroko zakrojoną współpracę z kilkoma orkiestrami w Niemczech, Austrii i Czechach. Występowi orkiestr towarzyszyć będą soliści: Natalia Świerc, Małgorzata Duda, Piotr Lempa oraz Oskar Koziołek-Goetz.

19.00 **ANNA CARINA WOITSCHACK & STEFAN MROSS**

Anna Carina Woitschack zachwyca fanów szlagierów już od dziesięciu lat. Karierę rozpoczęła od zakończonego sukcesem udziału w castingu „Deutschland sucht den Superstar”. Swój jubileusz świętowała niedawno z nowym albumem „Träumer”. Jej najbardziej udany solowy tytuł to „Küss mich wach”, osiągający najlepsze wyniki na listach szlagierów.

Stefan Mross w roku 2019 świętował jubileusz 30-lecia pracy artystycznej wielkim tournée po Niemczech, zachwycając swoich fanów w wielu miastach nastrojowym i ciekawym widowiskiem scenicznym. Stefan Mross znany jest nie tylko z koncertów, ale także z kariery telewizyjnej: od 2005 roku jest twarzą programu ARD „Immer wieder Sonntags”.

W trakcie Festiwalu przeprowadzona zostanie
zbiórka publiczna na rzecz dwóch naszych zespołów:

Palanok i Singende Herzen z Ukrainy

Na terenie Hali Stulecia
znaleźć będzie można wolontariuszy z puszkami.

Każda pomoc ma znaczenie!

Wydarzenia towarzyszące VII Festiwalowi Kultury Mniejszości Niemieckiej

Sala Cesarska – I piętro

13.30

Przedstawienie teatralne

„Prezent urodzinowy dla Janoscha”

– spektakl przygotowany przez uczniów szkoły w Raszowej
Stowarzyszenia Pro Liberis Silesiae

15.00 – 16.30

Debata młodzieżowa

17.00-18.00

Zumba dla młodszych i starszych

Miejsce przy rotundzie 11 – hol Hali – Strefa dla dzieci i młodzieży

- profesjonalni animatorzy
- malowanie na szkle od 14:00 do 16:00
- malowanie graffiti od 12:00 do 16:00
- przypinki z wybranym przez Ciebie motywem
- modelowanie balonów
- malowanie twarzy
- bajkowe postacie (m.in. królowa śnieżka)
- dziennikarskie stoisko „Antidotum”
(okładka „Antidotum” z Twoim wizerunkiem!)

Debata młodzieżowa w formule talk-show

Młoda Europa 2022 – wyzwania na przyszłość

Sala Cesarska, I piętro, 15.00-16.30

Prowadzenie:

dr hab. Tomasz Grzyb, prof. Uniwersytetu SWPS

W debacie udział wezmą:

Oliwia Drozdowicz, Marie-Dagmar Łuczyńska, Konrad Müller, Natalia Nyk – uczestniczki/cy projektu „akademia” realizowanego przez Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
Monika Krzenek – przewodnicząca Stowarzyszenia Mniejszości Niemieckiej „Heimat” w Szczytnie
Oskar Zgonina – przewodniczący Związku Młodzieży Mniejszości Niemieckiej w RP

Młodzi ludzie są najważniejszymi inicjatorami zmian i jednocześnie twórcami pokojowych i demokratycznych społeczeństw. Europa oraz region kształtując swoją przyszłość, potrzebują młodych, pełnych motywacji i zaangażowania osób. Dlatego Unia Europejska ogłosiła rok 2022 **Rokiem młodzieży**, aby zwrócić uwagę na role, jakie pełnią młodzi ludzie w budowaniu społeczeństwa obywatelskiego oraz kreowaniu zmian na różnych płaszczyznach: edukacyjnych, społecznych oraz politycznych.

W związku z tym Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej postanowił zorganizować z młodzieżą i dla młodzieży debatę w formule talk-show. Inicjatywa ta ma na celu docenić, wyróżnić, ale przede wszystkim okazać wsparcie młodemu pokoleniu, dać szansę bycia aktywnym obywatelem, który będzie przyczyniać się do pozytywnych zmian. To również doskonała okazja do promocji i szansa rozwoju.

Bądź z nami! Liczy się Twój udział !!!

Debata tłumaczona będzie na język niemiecki

STOISKA I WYSTAWY

Zapraszamy do obejrzenia licznych wystaw i odwiedzenia stoisk w holu Hali Stulecia. Przygotowane zostały one przez organizacje i stowarzyszenia mniejszości niemieckiej w Polsce oraz przez instytucje niemieckie.

Nr 1	Związek Niemieckich Stowarzyszeń Społeczno-Kulturalnych w Polsce
Nr 2	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców na Śląsku Opolskim
Nr 3	Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Niemców woj. śląskie + redakcja Mittendrinn
Nr 4	Niemieckie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne we Wrocławiu
Nr 5	Parafia ewangelicka św. Krzysztofa we Wrocławiu
Nr 6	Dom Współpracy Polsko-Niemieckiej
Nr 7	Pro Liberis Silesia
Nr 8	Szkoła Solarnia, Koźle – Rogi, Gosławice
Nr 9	DFK Kłodzko
Nr 10	Niemieckie Towarzystwo Społeczno-Kulturalne w Wałbrzychu
Nr 11	Olsztyńskie Stowarzyszenie Mniejszości Niemieckiej
Nr 12	Heimatwerk Schlesischer Katholiken
Nr 13	Związek Śląskich Rolników
Nr 14	Deutsches Kulturforum Östliches Europa
Nr 15	STOISKO MŁODZIEŻOWE – strefa dziecięco młodzieżowa Salia Silesia, VdH , Jugendzentrum

Nr 15a	Związek Młodzieży Prus Wschodnich
Nr 16	Instytut Goethego w Krakowie
Nr 17	Instytut Stosunków Międzynarodowych
Nr 18	Fundacja Krzyżowa
Nr 19	Redakcja Senfkornverlag z Görlitz
Nr 20	Centralna Biblioteka im. J. von Eichendorffa
Nr 21	Górnośląskie Centrum Kultury i Spotkań im. J. von Eichendorffa Łubowice
Nr 22	Izba Gospodarcza „Śląsk”
Nr 23	Agencja pracy APN
Nr 24	Fielmann Sp. z o.o.
Nr 25	Fundacja Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen
Nr 26	Fundacja Verbundenheit mit den Deutschen im Ausland
Nr 27	Centrum Badań Mniejszości Niemieckiej
Nr 28	Centrum Dokumentacyjno-Wystawiennicze
Nr 29	DFK Stolarzowice
Nr 30	Marynistyczne rekonstrukcje – wystawa obrazów (Lębork)
Nr 31	Landsmannschaft der Oberschlesier
Nr 31a	Teatr Śląski Katowice
Nr 32	Jakob Bleyer Muzeum – Budapeszt
Nr 33	Deutscher Alpenverein
Nr 34	Martin Schmuck
Nr 35	Steffen Großpietsch
Nr 36	Stoisko ze śląskimi artykułami – Balkanym Byz Nikisz
Nr 37-40	Stoiska z kołaczem – Związek Śląskich Kobiet Wiejskich